

KÖZLEKEDÉSBIZTONSÁGI
SZERVEZET

TRANSPORTATION SAFETY
BUREAU

ZÁRÓJELENTÉS

2008-326-4
LÉGIKÖZLEKEDÉSI BALESET

Hármashatárhegy
2008. október 28.

RF-5
HA-1007

A szakmai vizsgálat célja a légiközlekedési baleset és a repülőesemény okának, körülményeinek feltárása és a hasonló esetek megelőzése érdekében szükséges szakmai intézkedések kezdeményezése, valamint javaslatok megtétele. A szakmai vizsgálatnak semmilyen formában nem célja a vétkesség vagy a felelősség vizsgálata és megállapítása.

Jelen vizsgálatot

- a légiközlekedésről szóló 1995. évi XCVII. törvényben,
- a nemzetközi polgári repülésről Chicagóban, az 1944. évi december hó 7. napján aláírt Egyezmény Függlékeinek kihirdetéséről szóló 2007. évi XLVI. törvény mellékletében megjelölt 13. Annexben,
- a légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvényben (a továbbiakban: Kbvt.),
- a légiközlekedési balesetek, a repülőesemények és a légiközlekedési rendellenességek szakmai vizsgálatának szabályairól szóló 123/2005. (XII. 29.) GKM rendeletben foglaltak alapján,
- illetve a Kbvt. eltérő rendelkezéseinek hiányában a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény rendelkezéseinek megfelelő alkalmazásával folytatta le a Közlekedésbiztonsági Szervezet.

A Kbvt. és a 123/2005. (XII. 29) GKM rendelet együttesen a következő uniós jogi aktusoknak való megfelelést szolgálják:

- a) a Tanács 94/56/EK irányelve (1994. november 21.) a polgári légiközlekedési balesetek és repülőesemények vizsgálatának alapvető elveiről,
- b) az Európai Parlament és a Tanács 2003/42/EK irányelve (2003. június 13.) a polgári repülésben előforduló események jelentéséről.

A Közlekedésbiztonsági Szervezet illetékessége a 278/2006. (XII. 23.) Korm. rendeleten alapul.

Fenti szabályok szerint

- A Közlekedésbiztonsági Szervezetnek a légiközlekedési balesetet és a súlyos repülőeseményt ki kell vizsgálnia.
- A Közlekedésbiztonsági Szervezet mérlegelési jogkörében eljárva kivizsgálhatja azokat a repülőeseményeket, illetve légiközlekedési rendellenességeket, amelyek megítélése szerint más körülmények között közlekedési balesethez vezethettek volna.
- A szakmai vizsgálat független a közlekedési baleset, illetve az egyéb közlekedési esemény kapcsán indult más közigazgatási hatósági, szabálysértési, illetve büntetőeljárástól.
- A szakmai vizsgálat során a hivatkozott jogszabályokon túlmenően az ICAO Doc 6920 Légijármű balesetek Kivizsgálási Kézikönyvben foglaltakat kell alkalmazni.
- Jelen Zárójelentés kötelező erővel nem bír, ellene jogorvoslati eljárás nem kezdeményezhető.

A Vizsgálóbizottság tagjaival szemben összeférhetetlenség nem merült fel. A szakmai vizsgálatban résztvevő személyek az adott ügyben indított más eljárásban szakértőként nem járhatnak el.

A Vb köteles megőrizni és más hatóság számára nem köteles hozzáférhetővé tenni a szakmai vizsgálat során tudomására jutott adatot, amely tekintetében az adat birtokosa az adatközlést jogszabály alapján megtagadhatta volna.

MEGHATÁROZÁSOK ÉS RÖVIDÍTÉSEK

GKM	Gazdasági és Közlekedési Minisztérium
ICAO	International Civil Aviation Organization Nemzetközi Polgári Repülési Szervezet
KBSZ	Közlekedésbiztonsági Szervezet
Kbvt.	A légi-, a vasúti és a víziközlekedési balesetek és egyéb közlekedési események szakmai vizsgálatáról szóló 2005. évi CLXXXIV. törvény
KHVM	Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Minisztérium
KLH	Katonai Légügyi Hivatal
MOVIT	Motoros-vitorlázó repülőgép
NKH PLI	Nemzeti Közlekedési Hatóság Polgári Légiközlekedési Igazgatósága (2007. június 30-ig)
NKH LI	Nemzeti Közlekedési Hatóság Légiközlekedési Igazgatósága
Vb	Vizsgálóbizottság

AZ ESET ÖSSZEFOGLALÁSA

Eset kategóriája	Légiközlekedési baleset	
Légijármű	gyártója	Sportavia Pützer GmbH
	típusa	RF-5
	felség- és lajstromjele	HA-1007
	gyári száma	5059
	tulajdonosa	magánszemély
	üzembentartója	MALÉV Repülőklub
Eset	napja és időpontja	2008. október 28. 13 óra 35 perc
	helye	LHHH
Eset kapcsán	elhunytak száma	1
	súlyos sérültek száma	Nem volt
Légijármű rongálódásának mértéke	megsemmisült	
Lajstromozó állam	Magyar Köztársaság	
Lajstromozó hatóság	NKH LI	
Gyártást felügyelő hatóság	Luftfahrt-Bundesamt	
Eset helyszíne alapján illetékes kivizsgáló szervezet	KBSZ	

Bejelentés, értesítések

A KBSZ ügyeletére az esetet 2008. október 28-án 13 óra 50 perckor az illetékes rendőrhatóság ügyeletes jelentette be.

A KBSZ ügyeletes

- 2008. október 28-án 13 óra 51 perckor jelentette a KBSZ ügyeletes vezetőjének, majd
- 2008. október 28-án 14 óra 10 perckor tájékoztatta az NKH LI ügyeletesét.

Vizsgálóbizottság

A KBSZ főigazgatója a légiközlekedési baleset vizsgálatára 2008. október 28-án az alábbi Vizsgálóbizottságot (továbbiakban Vb) jelölte ki:

vezetője	Dusa János	balesetvizsgáló
tagja	Dr. Ordódy Márton	balesetvizsgáló
tagja	Pataki Ferenc	baleseti helyszínelő

Az eseményvizsgálat áttekintése

A kijelölt Vb a helyszínelést az esemény napján végrehajtotta, a szemtanúkat meghallgatta.

A MOVIT dokumentációt a tulajdonos a Vb rendelkezésére bocsátotta.

A Zárójelentés-tervezethez megjegyzés, észrevétel nem érkezett, ezért a jelen Zárójelentés a tervezetben foglaltakat változatlan formában tartalmazza.

1. TÉNYBELI INFORMÁCIÓK

1.1 A repülés lefolyása

A MOVIT pilótája, mint azt korábban többször is tette, rövid repülés céljából bére vette a repülőgépet és körülbelül 13 órakor szállt fel Dunakeszi repülőtérrel, majd rövid repüléssel átrepült a hármashatárhegyi repülőtér légterébe. Itt Vörös-kővár felől a repülőtér hangárának irányába, szemtanú elmondása szerint 5-8 m magasságon közelített és a repülőtér fölött függőleges manővert, mint utóbb kiderült, „bukfencet” kezdett. A felső pont után háthelyzetből nem fordult talp helyzetbe, ahogyan az normális esetben várható, hanem folytatva a manővert a megkezdett íven, meredek szögben a földnek csapódott.

A MOVIT megsemmisült, a pilóta életét vesztette.

1.2 Személyi sérülések

Sérülések	Személyzet		Utások	Egyéb személyek
	hajózó	utaskísérő		
Halálos	1	-	-	-
Súlyos	-	-	-	-
Könnyű	-	-	-	-
Nem sérült	-	-	-	X

1.3 A légi jármű sérülése

A légi jármű a légiközlekedési balesetben megsemmisült.

1.4 Egyéb kár

Egyéb kárt a vizsgálat befejezéséig a Vb-nek nem hoztak tudomására.

1.5 A személyzet adatai

1.5.1 A légi jármű parancsnoka

Kora, neme		52 éves férfi
Szakszolgálati engedélye érvényessége	Szakmai	2010. október 08.
	Egészségügyi	2009. október 18.
	Képesítései	PPL vitorlázó repülőgép vezető
	Jogosításai	MOVIT
Repült ideje/felszállások száma	Összesen	186 óra 34 perc
	Megelőző 30 napban	Nem repült
	Megelőző 7 napban	Nem repült
	Megelőző 24 órában	Nem repült
Az érintett típuson összesen		17 óra 34 perc, 50 felszállás

1.6 A légi jármű adatai

1.6.1 **Légi alkalmassági bizonyítvány érvényessége:** 2009.március 28.

1.6.2 Általános adatok

	repült idő	leszállások száma
Gyártás óta	5203 óra	8940
Utolsó nagyjavítás óta	542 óra	n.a.
Utolsó karbantartás óta	20 óra	57

A légi jármű légi alkalmas és megfelelően karbantartott volt.

1.6.3 A légi jármű hajtómű adatai

	repült idő
Gyártás óta	869 óra
Utolsó nagyjavítás óta	-
Utolsó karbantartás óta	20 óra

1.6.4 A meghibásodott berendezés adatai

Berendezés meghibásodás nem volt.

1.6.5 A légi jármű terhelési adatai

Üres tömeg	424 kg	
Tüzelőanyag tömege	35 kg	
Kereskedelmi terhelés tömege	70 kg	
Összesen	529 kg	
Megengedett összes tömeg	650 kg	
Az eset idején a tömeg középonti helyzete	1228	index szám
A megengedett súlypont helyzete	1225-től 1330-ig	index szám

A használt tüzelőanyag fajtája: gépkocsi benzin

A légi jármű adatai az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért további részletezésük nem szükséges.

1.7 Meteorológiai adatok

Az időjárási körülmények az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.8 Navigációs berendezések

A légi járművön a típusalkalmassági bizonyítványban leírt berendezések voltak telepítve, azok megfelelően működtek.

1.9 Összeköttetés

A légi járművön a típusalkalmassági bizonyítványban leírt berendezések voltak telepítve, azok megfelelően működtek.

A kommunikációs berendezések az esemény lefolyására nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.10 Repülőtéri adatok

Az esetben érintett repülőtérnek érvényes működési engedélye volt.

A repülőtér paraméterei az esemény bekövetkezésére nem voltak hatással, ezért részletezésük nem szükséges.

1.11 Légijármű adatrögzítők

A légijárművön adatrögzítő nem volt, az érintett légijármű típusra és feladathoz nincs előírva.

1.12 A roncsra és a becsapódásra vonatkozó adatok

Az RF-5 típusú MOVIT 197⁰-os irányon, 65⁰-os szögben csapódott a talajba, a hármashatárhegyi repülőtéren, a hangár épülettől 98 m-re.

1.13 Az orvosi vizsgálatok adatai

A pilóta repülés előtti és közbeni pszichofizikai állapotáról adatok nem állnak rendelkezésre.

Igazságügyi-orvosszakértői vizsgálat

A pilóta halála erőszakos okból, több testtájra terjedő, durva roncsoló csonttörések, test szerte a lágy szövetek roncsolódása, vérvesztés, a koponya durva roncsolódása következtében traumás shock miatt állt be. Az említett sérülések az élettel összeegyeztethetetlennek minősülnek, kialakulásuk és a halál beállta között közvetlen ok-okozati összefüggés állapítható meg.

1.14 Tűz

Az eset kapcsán tűz nem keletkezett.

1.15 A túlélés lehetősége

A kutatásra, mentésre nem került sor.

1.16 Próbák és kísérletek

Próbákat, kísérleteket a Vb nem végeztetett.

1.17 Érintett szervezetek jellemzése

Az érintett szervezetek jellemzői az eset bekövetkezésére nem voltak hatással, ezért azok részletezése nem szükséges.

1.18 Kiegészítő adatok

A Vb-nek érdemi kiegészítő adatot nem hoztak tudomására.

1.19 Hasznos vagy hatékony kivizsgálási módszerek

A kivizsgálás során az általánostól eltérő módszerek alkalmazására nem volt szükség.

2. ELEMZÉS

A MOVIT repülőgép 2008 tavaszán lett teljesen felújítva, az 50 órás karbantartása szeptember 17-én volt végrehajtva. A Limbach L2000EO1 típusú motor a becsapódásig működött.

Az RF-5 típusú repülőgéphez fedélzeti adatrögzítő nincs rendszeresítve, de a tulajdonosok időnként egy Loggert beszereltek, mert szemtanúktól arról értesültek, hogy a pilóta időnként különböző manővereket végez a repülőgéppel. A Logger rendszeres beszerelése után a túrarepüléstől eltérő manőverek végzése megszűnt. Az esemény napján a Logger nem lett behelyezve a gépbe, mert az akkumulátora töltés alatt állt.

A pilóta rendszeresen bérelte a tulajdonosoktól a repülőgépet, és mivel néhány héttel korábban újította meg szakszolgálati engedélyét, valamint az egészségügyi alkalmassági minősítését, a repülőgép átvétele előtt bemutatta mindkettőt.

Az időjárás a repülés végrehajtására alkalmas volt, zavaró körülmények nem voltak.

A pilóta 13 óra körül szállt fel Dunakeszi repülőtérrel és átrepült a hármashatárhegyi repülőtér légtérébe, ahol süllyedő repüléssel, Vörös-kővár irányából sebességet növelve 5-8 m magasságon repült a hangár irányába. A repülőtér fölé érve függőleges manővert indított, mint később kiderült „bukfencet” kezdett, amit az RF-5 MOVIT-al az adott kezdeti magasságról nem lehet befejezni. Ennek következtében meredek, 65°-os szögben a földnek csapódott.

A teljesítmény fölösleggel nem rendelkező repülőgépeknél a bukfenc végrehajtásakor a sebességtől függően a beviteli, kezdési magasságnál a kivételi, illetve befejezési magasság 50-100 méterrel kevesebb. Az RF-5 MOVIT esetében ez a magasságvesztés körülbelül 80 m, figyelmen kívül hagyva a végrehajtó repülőgépvezető felkészültségét. Jelen esetben a magasságvesztés a 100 m-t is meghaladhatta, mivel a pilótának nem volt képzettsége, nem rendelkezett a repülőgép légiüzemeltetési utasításában megjelölt egyszerű műrepülési elemek végrehajtásához szükséges felkészítéssel. Az adott körülményeket tekintve esélye sem volt a „bukfenc” végrehajtására.

3. KÖVETKEZTETÉSEK

3.1 Az eset bekövetkezésével közvetlen összefüggésbe hozható ténybeli megállapítások

Az időjárás minden tekintetben megfelelt a VFR repülés végrehajtásához.

Az RF-5 MOVIT megfelelő karbantartással és felkészítéssel rendelkezett, a kormányszervek és a motor a földhöz csapódásig megfelelően működött.

A halálos baleset bekövetkezésének oka a pilóta képzetlenségéből és felkészületlenségéből adódó olyan manőver kezdése, amelynek befejezésére, illetve végrehajtására az adott magasságról esély sincsen.

4. BIZTONSÁGI AJÁNLÁS

A Vb nem talált olyan körülményt, ami biztonsági ajánlás kiadását indokolná.

Budapest, 2009. június „ 10 „

Dusa János
Vb vezetője

Dr Ordódy Márton
Vb tagja